

Ympäristöohjelma

2013–2020

© Björn Rune Lie / Alamy

SUOMEN ULKOASIAINHALLINTO

Ympäristö- ohjelma

2013–2020

© Björn Rune Lie / Alamy

On esitetty väite, että jos jokainen maapallon asukas kuluttaisi yhtä paljon kuin suomalaiset tällä hetkellä, tarvittaisiin jopa kolmen maapallon luonnonvarat. Miten vastaamme tähän haasteeseen ulkoasiainhallinnon omassa toiminnassa?

Nykyisessä hallitusohjelmassa on asetettu mm. seuraavia tavoitteita: ”Ympäristö jätetään tuleville sukupolville paremmassa kunnossa. Suomea rakennetaan luonnon

monimuotoisuuden vaalimisen ja ilmastonmuutoksen torjunnan edelläkävijämaaksi. Suomesta on tarkoitus kehittää maailman ympäristötietoisin kansakunta”. Valtioneuvosto edellyttää julkisilta hankkijoilta toimia esimerkiksi energian, liikumisen ja energiaa käyttävien laitteiden ja palveluiden saralla.

Ulkoasiainhallinnossa on tunnistettu tarve luoda tavoitteellinen ympäristöstrategia ja -ohjelma. Tavoitteenamme on ulkoministeriön ja ulkomaanedustustojen toiminnan muuttaminen selkeästi ja tavoitteellisesti ympäristöystävälliseksi ja kestävää kehitystä tukevaksi. Samalla kun otamme yhteiskuntavas-
tuun mukaan kaikkiin valintoihimme, ehkäisemme ilmastonmuutosta ja edistämme monimuotoisen ympäristön säilymistä. Hyvänä lisänä saamme vuotuisista toimintakuluistamme tuntuvan säästön – parhaimmillaan 10–15 %. Ajan myötä ympäristönäkökulmasta muodostuu luonteva osa ulkoasiainhallinnon kaikkiin arjen käytäntöihin.

Ympäristöohjelmamme on alku vuosien työlle, joka kehittyy matkan varrella kattavammaksi ja monipuolisemmaksi hankitun kokemuksen myötä. Työvälineeksi otamme nyt laaditun ympäristöohjelman tavoitteineen ja mittareineen.

Ympäristöohjelma toimii myös ympäristöasioiden käsikirjana ulkoasiainministeriön osastoille, yksiköille, edustustoille ja koko henkilöstölle.

SUOMEN
ULKOASIAIN-
HALLINTO

Ympäristöohjelma 2013–2020

SUOMEN ULKOASIAINHALLINTO

OHJELMA

PAPERI

SÄHKÖ

TARJOILU

JÄTTEET

HANKINNAT

MATKUSTAMINEN

KIINTEISTÖT

VIESTINTÄ

HENKILÖSTÖ

Organisointi **Ulkoasiainministeriön sisäinen energia- ja ympäristöpolitiikka**

Ulkoasiainministeriö tulee toteuttamaan suunnitelmallisesti ja määrätietoisesti ympäristöstrategiassa ja tässä ympäristöohjelmassa määritellyjä tavoitteita ja toimenpiteitä, joilla edistetään kokonaisvaltaisesti hallinnonalan energiatehokkuutta ja ympäristöystävällisyyttä.

Laadittavat energiatehokkuussuunnitelmat ohjaavat ministeriötä ja sen alaisia edustustoja näiden tavoitteiden ja toimenpiteiden saavuttamisessa ja samalla niillä toimeenpannaan valtioneuvoston periaatepäätöksissä ja energiapalveludirektiivissä asetetut velvoitteet. Ympäristöohjelman muilla toimenpiteillä edistetään ministeriön ja edustustojen ympäristöystävällisyyttä ja kestävää kehitystä.

Suunnittelu ja tavoitteiden asettaminen

Ympäristöohjelma on laadittu vuosille 2013–2020. Suunnitelmia ja tavoitteita seurataan ja tarkennetaan vuositasolla. Suunnitelmat ja tavoitteet priorisoidaan, ensimmäiseksi keskitytään energiankulutuksen ja ympäristövaikutusten kannalta merkittävimpiin asioihin.

Merkittävimmät asiat ovat ympäristöohjelman alkuvaiheessa seuraavat

- Ulkoasiainministeriön toimitilojen ja Suomen ulkomaanedustustojen toimitilojen ja virka-asuntojen energia- ja tilatehokkuuden parantaminen
- Matkustamisesta aiheutuvien ympäristövaikutusten pienentäminen
- Kaikkien laitteiden energiatehokkuuden parantaminen
- Ajoneuvojen CO₂ -päästöjen pienentäminen
- Paperinkulutuksen vähentäminen

Energiankulutuksen ja ympäristövaikutusten kannalta merkittävimpien toimenpiteiden toteutumisen seuranta ja vaikutusten arviointi sisällytetään osaksi toiminnan- ja taloudensuunnittelua.

Toteuttaminen

Ympäristöohjelman toteuttamisen toimeenpanosta, ohjaamisesta, seurannasta ja kehittämisestä vastaa ministeriön kestävä kehityksen seurantar ryhmä. Ryhmä koostuu eri alojen asiantuntijoista, ja siinä on poikkihallinnollinen edustus.

Ryhmän tehtävinä ovat muun muassa

- seurata ohjelman toimeenpanon etenemistä suhteessa asetettuihin tavoitteisiin ja tehdä tarvittaessa ehdotuksia uusista toimenpiteistä
- vastata toimeenpanoon ja tavoitteiden toteutumiseen liittyvien etenemisraporttien valmistelusta ja esittelystä ministeriön johdolle
- tehdä tehostamistoimenpiteisiin liittyviä kehittämissuhteita
- koordinoita henkilöstölle intrassa tehtäviä kestävä kehityksen kyselyjä
- toimia yhteistyössä muiden hallinnonalojen ja ympäristöorganisaatioiden kanssa kestävä kehityksen edistämässä ja hyvien käytäntöjen jakamisessa

Ministeriön johdon katselmus

Ulkoasiainministeriön johto pitää ympäristöstrategian ja -ohjelman toteuttamista erittäin tärkeänä kestävä kehityksen edistämässä. Ministeriön johto seuraa ympäristöohjelman toteutumista ja asetettujen tavoitteiden saavuttamista osana hallinnonalan muiden tulosten ja toiminnan seuranta.

OHJELMA

PAPERI

SÄHKÖ

TARJOILU

JÄTTEET

HANKINNAT

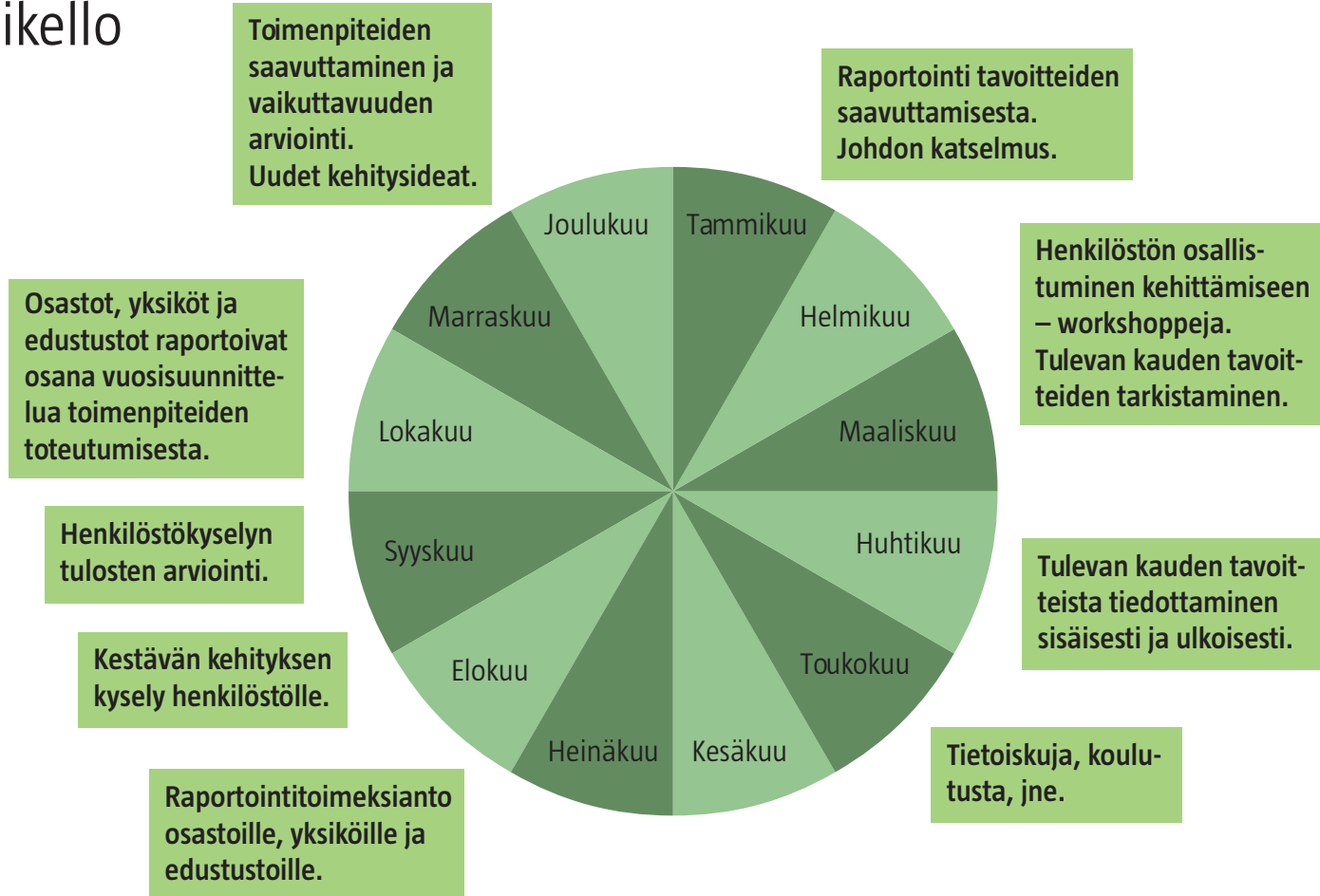
MATKUSTAMINEN

KIINTEISTÖT

VIESTINTÄ

HENKILÖSTÖ

Vuosikello

Vuosikellossa on määritelty toimeenpanon keskeisimmät asiat vuositasolla.

Raportointi

Ulkoasiainministeriö raportoi vuosittain ympäristöohjelman toteutumisesta ja tavoitteiden saavuttamisesta ministeriön vuosikertomuksessa. Sen lisäksi toteutumisesta ja tavoitteiden saavuttamisesta viestitään ympäristöasioista ministeriön internetsivuilla, tiedotteissa, sidosryhmälehdessä ym. soveltuvissa medioissa tai tilaisuuksissa.

Visio

Visiomme on:

Ulkoasiainhallinto ottaa ympäristönäkökulmat huomioon kaikessa toiminnassaan tulevina vuosina.

Missiomme on:

- osana yhteiskuntavastuuta tavoitteemme on minimoida toimintamme ympäristövaikutukset kiinnittämällä huomiota kestäväan kehitykseen ja energiatehokkuuteen
- pienennämme hiilijalanjälkeämme jatkuvin toimin
- otamme kaikissa hankinnoissamme huomioon ympäristönäkökohdat
- viestimme avoimesti ympäristötoimistaan ja -vaikutuksista henkilöstölle, sidosryhmille ja kansalaisille

Strategiset tavoitteemme näkyvät erityisesti näissä toiminnoissa:

- arjen toimintatapoihin ja asenteisiin vaikuttaminen
- hankinnat
- matkustaminen
- kiinteistöt

Tavoitteet:

- Vähennämme materiaalin ja sähkön kulutusta. Suosimme paperin sijasta sähköisiä viestintä- ja talletusmuotoja
- Pidämme valot ja laitteet päällä todellisen tarpeen mukaan
- Otamme tarjoiluissamme huomioon ympäristönäkökulmat
- Lajittelemme jätteet ja vähennämme sekajätteen määrää

OHJELMA PAPERI SÄHKÖ TARJOILU JÄTTEET HANKINNAT MATKUSTAMINEN KIINTEISTÖT VIESTINTÄ HENKILÖSTÖ

PAPERI

Paperinkulutuksen vähentäminen

	2013	2014	2015	2016
Tavoitteet	5 %	5 %	5 %	5 %

Vuosien 2017–2020 tavoitteet määritetään ohjelman edistymisen myötä.
Vähennystavoite lasketaan edellisen toimintavuoden kulutuksen perusteella.

Alla on kuvattu keinot ja toimenpiteet, joiden avulla tuetaan paperin kulutuksen vähentämistä. Keinot ja toimenpiteet on priorisoitu kahteen kategoriaan – merkittävät ja tukevat.

Merkittävät keinot/toimenpiteet	Tavoite koskee UM/UE	Mittarit	Tiedot saadaan	Aikataulu/ toteutunut	Vastuutaho
Kopio- ja tulostuspaperin käytön vähentäminen.	UM ja UE	A4 riisi	Paperitilauksista per vuosi	Aloitettu ministeriössä vuonna 2012 ja edustustoissa aloitetaan vuonna 2013.	Hal-50 / kukin edustusto
Monitoimilaitteiden ja tulostinten oletusasetuksena 2-puolisuus, jolla tuetaan kopio- ja tulostuspaperin käytön vähentämistä.	UM ja UE	Asetukset toteutettu ministeriössä / kuinka monessa edustustossa	Ministeriön osalta Hal-50 ja kultakin edustustolta kestävän kehityksen vuosiraportoinnin muodossa	Toteutettu ministeriön laitteissa. Kaikissa edustustoissa viimeistään vuonna 2015.	Hal-50 / kukin edustusto
Suositaan materiaalin toimittamista sähköisessä muodossa.	UM ja UE	Asian tietoisuus ja noudattamisprosentti henkilöstön keskuudessa	Kerran vuodessa henkilöstölle sähköisesti intrassa tehtävästä kestävän kehityksen kyselystä	Aktiivinen tiedottaminen aloitetaan vuoden 2013 alussa.	Kestävän kehityksen seurantarayhmä
Kokousten, palaverien, seminaarien ym. järjestäminen niin, että jaettavaa paperia on mahdollisimman vähän (materiaalin jako sähköisesti).	UM ja UE	Asian tietoisuus ja noudattamisprosentti henkilöstön keskuudessa	Kerran vuodessa henkilöstölle sähköisesti intrassa tehtävästä kestävän kehityksen kyselystä	Aktiivinen tiedottaminen aloitetaan vuoden 2013 alussa.	Kestävän kehityksen seurantarayhmä
Esitteiden ja julkaisujen toteuttaminen sähköisessä muodossa paperisten sijaan tai lisäksi. Esitteiden ja julkaisujen painosmäärien tarkka arvioiminen ennen painatusta.	UM ja UE	Julkaisujen ja esitteiden painosmäärät / sähköisten versioiden lukumäärä	Julkaisu- ja esitetilauksista per vuosi	Toimeenpano aloitetaan vuonna 2013.	Hal-50 /VKO / Eurooppatiedotus / kukin edustusto

OHJELMA

PAPERI

SÄHKÖ

TARJOILU

JÄTTEET

HANKINNAT

MATKUSTAMINEN

KIINTEISTÖT

VIESTINTÄ

HENKILÖSTÖ

Tavoitteita tukevat keinot/ toimenpiteet	Tavoite koskee UM/UE	Mittarit	Tiedot saadaan	Aikataulu/ toteutunut	Vastuutaho
Lehtitilauksissa suositetaan sähköisiä versioita, mikäli sellainen on saatavissa. Paperisten lehtien tarpeellisuutta arvioidaan kriittisesti.	UM ja UE	Sähköisten ja paperisten lehtien tilausmäärät vuodessa	Ministeriön osalta Hal-41 / Tietopalveluilta ja kultakin edustustolta kestävän kehityksen vuosiraportoinnin muodossa	Selvitys käynnistetään vuonna 2013 ja toimeenpano vaiheittain vuodesta 2014 alkaen.	Hal-41 / kukin edustusto
Henkilöstön kouluttaminen ja sähköisen oppaan laatiminen paperinsäästötekniikoista (2-puolinen tulostus ja kopiointi, pienennykset ym.) ja ohjelmistojen paperinsäästönikseistä.	UM ja UE	Asian tietoisuus ja noudattamisprosentti henkilöstön keskuudessa	Kerran vuodessa henkilöstölle sähköisesti intrassa tehtävästä kestävän kehityksen kyselystä	Koulutukset aloitetaan vuonna 2013.	Kestävän kehityksen seurantar ryhmä
Sähköisiä ryhmätyöskentelytiloja kuten Tyne käytetään aktiivisesti.	UM ja UE	Asian tietoisuus ja noudattamisprosentti henkilöstön keskuudessa	Kerran vuodessa henkilöstölle sähköisesti intrassa tehtävästä kestävän kehityksen kyselystä	Ryhmätyöskentelytilojen käyttöä edistetään aktiivisesti myös tulevana vuosina.	Kestävän kehityksen seurantar ryhmä

OHJELMA

PAPERI

SÄHKÖ

TARJOILU

JÄTTEET

HANKINNAT

MATKUSTAMINEN

KIINTEISTÖT

VIESTINTÄ

HENKILÖSTÖ

SÄHKÖ

Sähkön kulutuksen vähentäminen arjen toiminnassa

Tavoitteet sisältyvät kiinteistöille, toimitiloille, virka-asunnoille ja lähetetyn henkilökunnan asunnoille asetetun sähkön kokonaiskulutuksen vähentämiseen.

Alla on kuvattu keinot ja toimenpiteet, joiden avulla tuetaan sähkön kulutuksen vähentämistä. Keinot ja toimenpiteet on priorisoitu kahteen kategoriaan – merkittävät ja tukevat.

Merkittävät keinot/toimenpiteet	Tavoite koskee UM/UE	Mittarit	Tiedot saadaan	Aikataulu/toteutunut	Vastuutaho
Toimistolaitteiden energiansäästöasetusten tarkistaminen ja aktivointi.	UM ja UE	Asetukset on tarkistettu ja aktivoitu	Ministeriön osalta Hal-50:ltä ja kultakin edustustolta kestävästä kehityksen vuosiraportoinnin muodossa	Toimeenpano aloitetaan vuonna 2013.	Hal-50 ja kukin edustusto
Henkilöstön muistuttaminen valojen sammutuksesta.	UM ja UE	Asian tietoisuus ja noudattamisprosentti henkilöstön keskuudessa	Kerran vuodessa henkilöstölle sähköisesti intrassa tehtävästä kestävästä kehityksen kyselystä	Aktiivinen tiedottaminen aloitetaan vuoden 2013 alussa.	Kestävästä kehityksen seurantaryhmä
Henkilöstön kouluttaminen sulkemaan pöytä tietokoneen ja erillisen näytön virta pois päältä aina, kun niitä ei tarvita. Kannettavat tietokoneet jätetään lepotilaan, koska lepotilakulutus kuluttaa vähemmän sähköä kuin uudelleenkäynnistys.	UM ja UE	Asian tietoisuus ja noudattamisprosentti henkilöstön keskuudessa	Kerran vuodessa henkilöstölle sähköisesti intrassa tehtävästä kestävästä kehityksen kyselystä	Aktiivinen tiedottaminen aloitetaan vuoden 2013 alussa.	Kestävästä kehityksen seurantaryhmä
Kuumat juomat säilytetään termoskannuissa eikä keittimissä virrat päällä.	UM ja UE	Asiasta tiedotetaan osastoille, yksiköille ja edustustoille. Termoskannut on hankittu tarvittaviin pisteisiin.	Ministeriön osalta Hal-30:ltä ja kultakin edustustolta kestävästä kehityksen vuosiraportoinnin muodossa	Toimeenpano aloitetaan vuonna 2013.	Hal-30 ja kukin edustusto
Liiketunnistinten ja ajastinten kytkemisen valaistuksen säätelemiseksi.	UM ja UE	Toteutuma per toimitila	Hal-30:ltä	Toteutetaan vaiheittain laajempien saneeraushankkeiden yhteydessä.	Hal-30

OHJELMA

PAPERI

SÄHKÖ

TARJOILU

JÄTTEET

HANKINNAT

MATKUSTAMINEN

KIINTEISTÖT

VIESTINTÄ

HENKILÖSTÖ

Tavoitteita tukevat keinot/ toimenpiteet	Tavoite koskee UM/UE	Mittarit	Tiedot saadaan	Aikataulu/ toteutunut	Vastuutaho
Henkilöstön ohjeistaminen pesemään vain täysisiä koneellisia tiskiä.	UM ja UE	Asian tietoisuus ja noudattamisprosentti henkilöstön keskuudessa	Kerran vuodessa henkilöstölle sähköisesti intrassa tehtävästä kestävä kehityksen kyselystä	Aktiivinen tiedotaminen aloitetaan vuoden 2013 alussa.	Kestävän kehityksen seurantarayhmä
Toimiston valaistuksen jaksottaminen useammille katkaisimille, mikäli suuria alueita samassa sarjassa.	UM ja UE	Toteuma per toimitila	Hal-30:ltä	Toteutetaan vaiheittain laajempien saneeraus-hankkeiden yhteydessä.	Hal-30
Pöytätietokoneiden korvaaminen laitteiden uusimistilanteessa kannettavilla tietokoneilla.	UM ja UE	Hal-42:n linjaus asiassa.	Hal-42:ltä	Toteutetaan vaiheittain Hal-40 linjauspäätösten mukaisesti.	Hal-42

TARJOILU

Ympäristönäkökulmat tarjoilussa

	2013	2014	2015	2016
Tavoitteet	30 %	40 %	60 %	70 %

Vuosien 2017–2020 tavoitteet määritetään ohjelman edistymisen myötä.

Alla on kuvattu keinot ja toimenpiteet, joiden avulla vähennetään tarjoiluista aiheutuvaa ympäristökuormitusta. Keinot ja toimenpiteet on priorisoitu kahteen kategoriaan – merkittävät ja tukevat.

Merkittävät keinot / toimenpiteet	Tavoite koskee UM/UE	Mittarit	Tiedot saadaan	Aikataulu / toteutunut	Vastuutaho
Henkilöstöruokala käyttää ympäristöä suosivia raaka-aineita – luomutuotteet, kasviksia, kalaa, mahdollisimman lähellä tuotettua. Henkilöstöruokalan kilpailuttamisessa sovelletaan soveltuvin myös EU:n GPP-kriteerejä ”Food and Catering” ja sen rinnalla muita ympäristöorganisaatioiden laatimia hankintaohjeita ympäristövaikutusten huomioimiselle ruokapalveluhankinnoissa.	UM ja soveltuvin osin myös UE (mikäli edustusto voi vaikuttaa asiaan)	Ympäristöä suosivien raaka-aineiden osuus prosentteina	Henkilöstöruokalla seuranta- ja raportointijärjestelmä; josta tiedot saatavissa	Toimeenpano aloitetaan vuonna 2013.	Hal-13 ja kukin edustusto
Henkilöstöruokalan ruokahävikki minimoidaan.	UM ja soveltuvin osin myös UE (mikäli edustusto voi vaikuttaa asiaan)	Ruokahävikin osuus prosentteina	Henkilöstöruokalla seuranta- ja raportointijärjestelmä; josta tiedot saatavissa	Toimeenpano aloitetaan vuonna 2013.	Hal-13 ja kukin edustusto
Henkilöstöruokalan palveluntoimitajan henkilöstön edustajat ovat suorittaneet Ympäristöpassin.	UM ja soveltuvin osin myös UE (mikäli edustusto voi vaikuttaa asiaan)	Kuinka moni henkilö on suorittanut Ympäristöpassin	Henkilöstöruokalan palveluntoimittajalta	UM:n osalta seuranta aloitetaan vuodesta 2013 ja edustustojen osalta vuodesta 2014 alkaen.	Hal-13 ja kukin edustusto

OHJELMA

PAPERI

SÄHKÖ

TARJOILU

JÄTTEET

HANKINNAT

MATKUSTAMINEN

KIINTEISTÖT

VIESTINTÄ

HENKILÖSTÖ

Merkittävät keinot / toimenpiteet	Tavoite koskee UM/UE	Mittarit	Tiedot saadaan	Aikataulu / toteutunut	Vastuutaho
Edustarjoiluissa suositaan ympäristöä suosivia raaka-aineita, tuoretuotteita. Catering-palvelujen kilpailuttamisessa EU-maissa sovelletaan myös EU:n GPP kriteerejä "Food and Catering" ja sen rinnalla muita ympäristöorganisaatioiden laatimia hankintaohjeita ympäristövaikutusten huomioimiselle ruokapalveluhankinnoissa. EU:n ulkopuolisissa maissa kriteerejä ja hankintaohjeita sovelletaan soveltuvin osin.	UM ja UE	Kuinka monta tarjoilua järjestettiin vuoden aikana ja kuinka monessa niissä tavoite toteutui	UM:ssä Amicalta UE:n osalta kestävän kehityksen vuosiraportoinnin muodossa	Toimeenpano aloitetaan vuonna 2013.	Hal-10 ja kukin edustusto
Kokoustarjoiluissa valitaan ekologisia vaihtoehtoja – luomua, kasviksia eläinperäisten tarjottavien sijaan, kyseisen maan sesongin mukaisia hedelmiä, marjoja. Vältetään pakastettuja ja kaukaa tuotettuja tuotteita.	UM ja UE	Asiasta tiedotetaan osastoille, yksiköille ja edustustoille Noudattamisprosentti	Kerran vuodessa henkilöstölle sähköisesti intrassa tehtävästä kestävän kehityksen kyselystä	Aktiivinen tiedottaminen aloitetaan vuoden 2013 alussa.	Kestävän kehityksen seurantaryhmä
Tarjoiluissa ei käytetä kertakäyttöastioita.	UM ja UE	Asiasta tiedotetaan osastoille, yksiköille ja edustustoille Noudattamisprosentti	Kerran vuodessa henkilöstölle sähköisesti intrassa tehtävästä kestävän kehityksen kyselystä	Aktiivinen tiedottaminen aloitetaan vuoden 2013 alussa.	Kestävän kehityksen seurantaryhmä
Tavoitteita tukevat keinot / toimenpiteet	Tavoite koskee UM/UE	Mittarit	Tiedot saadaan	Aikataulu / toteutunut	Vastuutaho
Oma muki -systeemin käyttöön ottaminen.	UM ja UE	Asiasta tiedotetaan osastoille, yksiköille ja edustustoille Noudattamisprosentti	Kerran vuodessa henkilöstölle sähköisesti intrassa tehtävästä kestävän kehityksen kyselystä	Aktiivinen tiedottaminen aloitetaan vuoden 2013 alussa.	Kestävän kehityksen seurantaryhmä
Talon ulkopuolella pidettävissä seminaareissa, kokouksissa jne, kokouspaikan valinnassa yhtenä kriteerinä on tarjoilun ekologisuus.	UM ja UE	Asiasta tiedotetaan osastoille, yksiköille ja edustustoille Noudattamisprosentti	Kerran vuodessa henkilöstölle sähköisesti intrassa tehtävästä kestävän kehityksen kyselystä	Aktiivinen tiedottaminen aloitetaan vuoden 2013 alussa.	Kestävän kehityksen seurantaryhmä
Henkilöstöä kannustetaan ekologisiin ravintovalintoihin myös vapaa-aikana.	UM ja UE	Asiasta tiedotetaan henkilöstölle	Kerran vuodessa henkilöstölle sähköisesti intrassa tehtävästä kestävän kehityksen kyselystä	Aktiivinen tiedottaminen aloitetaan vuoden 2013 alussa.	Kestävän kehityksen seurantaryhmä

OHJELMA

PAPERI

SÄHKÖ

TARJOILU

JÄTTEET

HANKINNAT

MATKUSTAMINEN

KIINTEISTÖT

VIESTINTÄ

HENKILÖSTÖ

JÄTTEET

Lajittelemme jätteet ja vähennämme sekajätteen määrää

Tavoitteet

	2013	2014	2015	2016
Jätteiden lajittelu	Laaditaan selvitykset jätteiden lajittelusta	20 %	30 %	40 %
Sekajätteen määrän vähentäminen	Laaditaan selvitykset jätteiden lajittelusta	20 %	30 %	40 %

Vuosien 2017–2020 tavoitteet määritetään ohjelman edistymisen myötä.

Alla on kuvattu keinot ja toimenpiteet, joiden avulla lajittelua edistetään ja lajitellun sekajätteen määrää vähennetään. Keinot ja toimenpiteet on priorisoitu kahteen kategoriaan – merkittävät ja tukevat.

Merkittävät keinot / toimenpiteet	Tavoite koskee UM/UE	Mittarit	Tiedot saadaan	Aikataulu / toteutunut	Vastuutaho
Selvitetään mitä jätettä kussakin toimipaikassa syntyy. Tämän perusteella selvitetään kullakin toimipaikalla järkevät vaihtoehdot jätteille ja tähteille (uudelleenkäyttö, kierrättäminen, hyödyntäminen, hävittäminen). Kaikissa toimipaikoissa ei sama tapa välttämättä ole järkevä.	UM ja UE	Kuinka monessa toimipaikassa selvitys on tehty ja mitkä ovat järkevät vaihtoehdot kussakin toimipaikassa	UM:n osalta Hal-30:ltä UE:n osalta kestävän kehityksen vuosiraportoinnin muodossa	Selvitykset käynnistetään vuonna 2013.	Hal-30 / kukin edustusto
Paikallisen jätehuoltolainsäädännön seuranta ja kierrätysmahdollisuuksien seuranta.	UM ja UE	Seurannan toteuma	UM:n osalta Hal-30:ltä UE:n osalta kestävän kehityksen vuosiraportoinnin muodossa	Toimeenpano aloitetaan vuonna 2013.	Hal-30 / kukin edustusto
Kartongin, lasin, metallin, energia- ja/ tai ongelmajätteen erilliskeräyksen järjestäminen tai aloitteen tekeminen aiheesta kiinteistön omistajalle.	UM ja UE	Erilliskeräyksen toteuma	UM:n osalta Hal-30:ltä UE:n osalta kestävän kehityksen vuosiraportoinnin muodossa	Toimeenpano aloitetaan vaiheittain kunkin toimipaikan vaihtoehtoja koskevien selvitysten valmistuttua.	Hal-30 / kukin edustusto
Tarvittavien lajitteluastioiden hankkiminen.	UM ja UE	Hankintojen toteuma	UM:n osalta Hal-30:ltä UE:n osalta kestävän kehityksen vuosiraportoinnin muodossa	Toimeenpano aloitetaan vaiheittain kunkin toimipaikan vaihtoehtoja koskevien selvitysten valmistuttua.	Hal-30 / kukin edustusto

OHJELMA

PAPERI

SÄHKÖ

TARJOILU

JÄTTEET

HANKINNAT

MATKUSTAMINEN

KIINTEISTÖT

VIESTINTÄ

HENKILÖSTÖ

Merkittävät keinot / toimenpiteet	Tavoite koskee UM/UE	Mittarit	Tiedot saadaan	Aikataulu / toteutunut	Vastuutaho
Lajittelu- ja kierrätyskoulutuksen järjestäminen henkilökunnalle.	UM ja UE	Toteuma	UM:n osalta Hal-30:Itä UE:n osalta kestävän kehityksen vuosiraportoinnin muodossa	Toimeenpano aloitetaan vaiheittain kunkin toimipaikan vaihtoehtoja koskevien selvitysten valmistuttua.	Hal-30 / kukin edustusto
Ongelmajätteiden ja SER:in (sähkö-elektroniikkaromun) toimittaminen asianmukaiseen keräykseen.	UM ja UE	Toteuma	UM:n osalta Hal-50:Itä UE:n osalta kestävän kehityksen vuosiraportoinnin muodossa	UM:ssä toteutuu 100% jo nyt. Toimeenpano edustustoissa aloitetaan vuonna 2013.	Hal-50 / kukin edustusto
Tulostimien ja kopiokoneiden värikasettien, -säiliöiden ja -patruunoiden kierrätyksen järjestäminen.	UM ja UE	Toteuma per toimitila	UM:n osalta Hal-50:Itä UE:n osalta kestävän kehityksen vuosiraportoinnin muodossa	Toimeenpano UM:ssä aloitetaan vuonna 2013. Toimeenpano edustustoissa aloitetaan vaiheittain kunkin toimipaikan vaihtoehtoja koskevien selvitysten valmistuttua.	HAL-50 / kukin edustusto
Tavoitteita tukevat keinot / toimenpiteet	Tavoite koskee UM/UE	Mittarit	Tiedot saadaan	Aikataulu / toteutunut	Vastuutaho
Lajitteluohjeiden esille laittaminen lajittelupisteiden yhteyteen tai muuten näkyvään paikkaan.	UM ja UE	Ohjeiden laittamisen toteuma	UM:n osalta Hal-30:Itä UE:n osalta kestävän kehityksen vuosiraportoinnin muodossa	Toimeenpano aloitetaan vaiheittain kunkin toimipaikan vaihtoehtoja koskevien selvitysten valmistuttua.	Hal-30 / kukin edustusto
Kierrätyspaikan järjestäminen käytetyille toimisto- ja postitustarvikkeille.	UM ja UE	Kierrätyspaikan toteuma	UM:n osalta Hal-50:Itä UE:n osalta kestävän kehityksen vuosiraportoinnin muodossa	Toimeenpano aloitetaan vuonna 2013.	Hal-50 / kukin edustusto

HANKINNAT

Johdanto

Hankinnoissa otetaan ympäristöasiat huomioon

Aina kun mahdollista hankinnoissa

- Kiinnitämme huomiota valmistusmateriaaleihin, elinkaareen ja kierrätettävyyteen
- Huomioimme tarjouskilpailuissa ympäristöasiat yhtenä vertailu- ja arviointikriteerinä
- Otamme huomioon ajoneuvojen hankinnoissa polttoaineen kulutuksen, päästöarvot ja käyttövoiman

Ulkoasiainministeriön ja edustustojen hankinnat käsittävät laajan kirjon erilaisia tavara- ja palveluhankintoja. Merkittävimmät ympäristövaikutukset ovat toimistolaitteissa, ajoneuvoissa, koti- ja suurtalouslaitteissa, kalusteissa, siivous- ja kuljetuspalveluissa, kopiopapereissa ja lamputissa.

Hankintojen ympäristövaikutuksia koskevat tavoitteet ja toimenpiteet tullaan sisällyttämään myös ulkoasiainhallinnon uudistettavaan hankintanormiin.

Ympäristövaikutukset ovat pääsääntöisesti osa kokonaistaloudellisuuden tavoitteita. Tämä saattaa joissakin tapauksissa merkitä hankinnan korkeampaa hintaa. Hankinnoissa huomioidaan myös elinkaarikustannukset.

Ulkoasiainministeriö hyödyntää laajalti myös valtion yhteishankintayksikkö Hansel Oy:n puitesopimuksia, joissa ympäristövaikutukset ja elinkaarikustannukset on otettu huomioon jo puitesopimusten kilpailuttamisissa. Tällöin puitesopimushankinnoissa ei välttämättä, riippuen myös puitesopimuksen ehdoista, enää erikseen hankinnassa tai kevennyksessä kilpailutuksessa huomioida hankinnan ympäristövaikutuksia tai elinkaarikustannuksia.

Valtioneuvoston periaatepäätös 8.4.2009 edellyttää, että valtion keskushallinnon suorittamissa hankinnoissa ympäristönäkökulma on otettava huomioon kaikissa hankinnoissa vuonna 2015.

	2013	2014	2015
Tavoitteet	70 %	90 %	100 %

HUOM! Hankinnoissa viitataan joissakin kohdissa EU:n ja/tai pohjoismaiseen ympäristömerkin kriteereihin sekä EU:n GPP kriteereihin. Edustustot, jotka sijaitsevat EU:n ulkopuolisissa maissa voivat selvittää mitä ympäristömerkkejä käytetään yleisesti paikallisesti, jotka täyttävät hankintalain 45 §:n kohdissa 3 ja 4 määritetyt vaatimukset. Edustustot voivat soveltaa niiden kriteereitä hankinnan kohteeseen liittyvissä ympäristönäkökohtia koskevissa vaatimusmäärittelyissä, mikäli EU:n ympäristömerkki ja/tai pohjoismainen ympäristömerkki ovat paikallisesti tuntemattomia.

OHJELMA

PAPERI

SÄHKÖ

TARJOILU

JÄTTEET

HANKINNAT

MATKUSTAMINEN

KIINTEISTÖT

VIESTINTÄ

HENKILÖSTÖ

HANKINNAT

Alla on kuvattu keinot ja toimenpiteet, joiden avulla tuetaan ympäristönäkökulmien huomioon ottamista eri hankinnoissa. Keinot ja toimenpiteet on priorisoitu kahteen kategoriaan -hankinnat, joiden ympäristövaikutus on merkittävä, ja joihin ensisijaisesti panostetaan, ja hankinnat, joiden ympäristövaikutus on vähäisempi, ja jotka ovat myös tärkeitä kokonaistavoitteen saavuttamisessa.

Keinot/toimenpiteet ympäristövaikutuksiltaan merkittävässä hankinnoissa	Tavoite koskee UM/UE	Mittarit	Tiedot saadaan	Aikataulu/ toteutunut	Vastuutaho
<p>Tietokoneet ja palvelimet</p> <p>Mikäli tietokoneita ja palvelimia ei hankita Hansel Oy:n puitesopimusten kautta, joissa ympäristövaikutukset on otettu huomioon jo puitesopimusten kilpailuttamisessa, hankinnassa sovelletaan EU:n GPP Core -tason kriteerejä "Office IT Equipment". Kriteerit käsittävät muun muassa seuraavia asioita, joiden soveltamista päätetään hankintakohtaisesti:</p> <ul style="list-style-type: none"> – alhainen energiankulutus, vähintään viimeisimmän Energy Star -standardin kriteerin täyttävä – kierrätetyn muovin käyttöä – haitallisten aineiden kuten elohopean, lyijyn ja halogenoitujen palonestoaineiden käyttö kielletään uusissa tietokoneissa – laitteiden äänitasoa – takuuta – pakkausmateriaaleja – kierrätysmateriaaleja ja kierrätettävyyttä <p>Näytöt</p> <p>Ympäristönäkökohtia, joita voidaan asettaa tarjouspyynnössä vähimmäisvaatimuksiksi:</p> <p>Viimeisimmän Energy Star standardin kriteerit virrankulutukselle LCD-monitorien taustavalaistus ei sisällä elohopeaa.</p> <p>Ympäristönäkökohtia, joita voidaan asettaa tarjouspyynnössä arviointi- ja vertailuperusteiksi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – näyttöjen virrankulutus on pienempi kuin vähimmäisvaatimuksena on asetettu – kuinka suuri osuus laitteesta on uudelleenkierrätettävissä – valmistajan määrittämä elinkaari tuotteelle – kuinka pitkäksi ajaksi valmistaja takaa huollon ja varaosien saatavuuden – näyttöjen kierrätysjärjestelmän olemassaolo 	UM UE vain paikallisesti hankittavien työaseman näyttöjen osalta	Kuinka monessa hankinnassa oli pakollisen Energy Star -virrankulutusta koskevien kriteerien lisäksi muita GPP-kriteerien mukaisia ympäristönäkökohtia vähimmäisvaatimuksena ja/tai arviointi- ja vertailukriteereinä	UM:n osalta Hal-42:ltä UE:n osalta paikallisesti hankituista työaseman näytöistä kestävä kehityksen vuosiraportoinnin muodossa	Toimeenpano aloitetaan vuonna 2013.	Hal-42 / kukin edustusto

OHJELMA

PAPERI

SÄHKÖ

TARJOILU

JÄTTEET

HANKINNAT

MATKUSTAMINEN

KIINTEISTÖT

VIESTINTÄ

HENKILÖSTÖ

Keinot/toimenpiteet ympäristövaikutuksiltaan merkittävässä hankinnoissa	Tavoite koskee UM/UE	Mittarit	Tiedot saadaan	Aikataulu/ toteutunut	Vastuutaho
<p>Kopio- ja monitoimilaitteet, tulostimet sekä telefax-laitteet</p> <p>Vähimmäisvaatimukset hankittaessa:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Laitteet täyttävät viimeisimmän Energy Star -standardin kriteerit virrankulutuksen osalta – EU-maissa voidaan asettaa vähimmäisvaatimukseksi virrankulutuksen osalta myös energiatehokkaampi Topten-kriteeri (www.topten-suomi.fi) – Tulostimet tulostavat kaksipuolisesti <p>Ympäristönäkökohtia, joita voidaan asettaa tarjouspyynnössä arviointi- ja vertailuperusteiksi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – laitteen virrankulutus on pienempi kuin viimeisimmän Energy Star -standardin kriteerin mukainen – kuinka suuri osuus laitteesta on uudelleenkierrätettävissä – valmistajan määrittämä elinkaari tuotteelle – kuinka pitkäksi ajaksi valmistaja takaa huollon ja varaosien saatavuuden – laitteen kierrätysjärjestelmän olemassaolo 	UM ja UE	Kuinka monessa hankinnassa oli pakollisen Energy Star -virrankulutusta koskevien kriteerien ja kaksipuolisen tulostamisen lisäksi muita ympäristönäkökohtia vähimmäisvaatimuksena ja/tai arviointi- ja vertailukriteereinä	UM:n osalta Hal-50:ltä UE:n osalta kestävän kehityksen vuosiraportoinnin muodossa	UM:n laitteet täyttävät jo kriteerit. UE:ssa toimeenpano aloitetaan vuonna 2013 vaiheittain, kun laitteita uusitaan.	Hal-50 / kukin edustusto
<p>AV-laitteet kuten dataprojektorit, televisiot, DVD-laitteet</p> <p>Ympäristönäkökohtia, joita voidaan asettaa tarjouspyynnössä vähimmäisvaatimuksiksi:</p> <p>Viimeisimmän Energy Star -standardin kriteerit virrankulutukselle valmiustilassa.</p> <ul style="list-style-type: none"> – EU-maissa televisioiden kohdalla voidaan edellyttää EU:n energiamerkintää, ympäristökriteereissä – laitteen virrankulutus on enintään xx W laitetta käytettäessä ja enintään xx W virransäätötilassa. Näiden vaatimusten määrittämisessä voidaan soveltuvin osin hyödyntää ympäristömerkin kriteerejä www.ymparistomerkki.fi – laite on huollettavissa ja korjattavissa paikallisesti – tarjoaja takaa huollon ja varaosien saatavuuden vähintään xx vuodeksi <p>Ympäristönäkökohtia, joita voidaan asettaa tarjouspyynnössä arviointi- ja vertailuperusteiksi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – laitteen virrankulutus on pienempi kuin vähimmäisvaatimuksena on asetettu – kuinka suuri osuus laitteesta on uudelleenkierrätettävissä – valmistajan määrittämä elinkaari tuotteelle – kuinka pitkäksi ajaksi valmistaja takaa huollon ja varaosien saatavuuden – laitteen kierrätysjärjestelmän olemassaolo 	UM ja UE	Kuinka monessa hankinnassa oli Energy Star -virrankulutusta valmiustilassa koskevien kriteerien, televisioiden osalta energiamerkintä, lisäksi muita ympäristönäkökohtia vähimmäisvaatimuksena ja/tai arviointi- ja vertailukriteereinä	UM:n osalta Hal-50:ltä UE:n osalta kestävän kehityksen vuosiraportoinnin muodossa	Toimeenpano aloitetaan vuonna 2013.	Hal-50 / kukin edustusto

Keinot/toimenpiteet ympäristövaikutuksiltaan merkittävässä hankinnoissa	Tavoite koskee UM/UE	Mittarit	Tiedot saadaan	Aikataulu/ toteutunut	Vastuutaho
<p>Paperisilppurit</p> <p>Ympäristönäkökohtia, joita voidaan asettaa tarjouspyynnössä vähimmäisvaatimuksiksi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – laitteen virrankulutus on enintään xx W <p>Ympäristönäkökohtia, joita voidaan asettaa tarjouspyynnössä arviointi- ja vertailuperusteiksi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – laitteen virrankulutus on pienempi kuin vähimmäisvaatimuksena on asetettu – kuinka suuri osuus laitteesta on uudelleenkierrätettävissä – valmistajan määrittämä elinkaari tuotteelle – kuinka pitkäksi ajaksi valmistaja takaa huollon ja varaosien saatavuuden – laitteen kierrätysjärjestelmän olemassaolo 	UM ja UE	Kuinka monessa hankinnassa asetettiin virrankulutuksen lisäksi muita ympäristönäkökohtia vähimmäisvaatimuksena ja/tai arviointi- ja vertailukriteereinä	UM:n osalta Hal-50:ltä UE:n osalta kestävän kehityksen vuosiraportoinnin muodossa	Toimeenpano aloitetaan vuonna 2013.	Hal-50 / kukin edustusto
<p>Ajoneuvot</p> <p>Hankinnoissa, erityisesti EU-maissa, sovelletaan tapauskohtaisesti joko kyseisen EU-maan omia asettamia kriteerejä ajoneuvojen energiatehokkuudelle ja ympäristövaikutuksille tai EU:n GPP kriteerejä ”Transport”.</p> <p>Ympäristönäkökohtia, joita voidaan asettaa tarjouspyynnössä vähimmäisvaatimuksiksi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – EU-maissa auton CO₂-päästöarvo on enintään EU:n tavoite vastaavan painoiselle autolle. EU:n ulkopuolissa maissa vaatimusta sovelletaan soveltuvin osin. – EU:n ulkopuolissa maissa dieselmoottorilla varustetussa autossa on hiukkassuodatin. EU-maissa hiukkassuodatin on vakiona. Tarvittaessa edellytetään erikseen tarjouskilpailussa. – varmistetaan tarjouskilpailuissa, että EU-maissa moottori täyttää EURO 5 -kriteerit pakokaasujen osalta ja vuodesta 2013 alkaen EURO 6 -kriteerit. EU:n ulkopuolisissa maissa kriteeriä sovelletaan soveltuvin osin. – käyttövoimaa koskeva vaatimus. <p>Ympäristönäkökohtia, joita voidaan asettaa tarjouspyynnössä arviointi- ja vertailuperusteiksi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – kuinka suuri osuus autosta on uudelleenkierrätettävissä. – CO₂-päästöarvo on pienempi kuin vähimmäisvaatimuksena asetettu. – elinkaarikustannukset. 	UM ja UE	Kuinka monessa hankinnassa oli ympäristönäkökohtia vähimmäisvaatimuksena ja/tai arviointi- ja vertailukriteereinä	UM:n osalta Hal-50:ltä UE:n osalta kestävän kehityksen vuosiraportoinnin muodossa	Toimeenpano aloitetaan vuonna 2013.	Hal-50 / kukin edustusto

OHJELMA

PAPERI

SÄHKÖ

TARJOILU

JÄTTEET

HANKINNAT

MATKUSTAMINEN

KIINTEISTÖT

VIESTINTÄ

HENKILÖSTÖ

Keinot/toimenpiteet ympäristövaikutuksiltaan merkittävässä hankinnoissa	Tavoite koskee UM/UE	Mittarit	Tiedot saadaan	Aikataulu/toteutunut	Vastuutaho
<p>Koti- ja suurtalouslaitteet kuten pakastimet, jääkaapit ja astian- ja pyykinpesukoneet</p> <p>Ympäristönäkökohtia, joita voidaan asettaa tarjouspyynnössä vähimmäisvaatimuksiksi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – kylmälaitteiden energiatehokkuusluokka on vähintään A++ – astian- ja pyykinpesukoneiden energiatehokkuusluokka on vähintään A – voidaan myös soveltaa Topten-kriteerejä www.topten-suomi.fi – takuu-aika on vähintään 2 vuotta. <p>Ympäristönäkökohtia, joita voidaan asettaa tarjouspyynnössä arviointi- ja vertailuperusteiksi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – laitteiden energiatehokkuusluokka on parempi kuin vähimmäisvaatimuksena vaadittu. – takuu-aika on pitempi kuin vähimmäisvaatimuksena vaadittu. – kuinka suuri osuus laitteesta on uudelleenkierrätettävissä. – valmistajan määrittämä elinkaari tuotteelle. – kuinka pitkäksi ajaksi valmistaja takaa huollon ja varaosien saatavuuden. – laitteen kierrätysjärjestelmän olemassaolo. 	UM ja UE	Kuinka monessa hankinnassa oli pakollisen A++/A -energiatohokkuusluokkaa koskevan kriteerin lisäksi muita ympäristönäkökohtia vähimmäisvaatimuksena ja/tai arviointi- ja vertailukriteereinä	UM:n osalta Hal-30:ltä UE:n osalta kestävän kehityksen vuosiraportoinnin muodossa	Toimeenpano aloitetaan vuonna 2013.	Hal-30 / kukin edustusto
<p>Kalusteet</p> <p>Kilpailuttamisessa ja hankinnoissa sovelletaan soveltuvin osin EU:n GPP-kriteerejä "Furniture". Kriteerit käsittävät muun muassa seuraavia asioita:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Puu ja puuhun perustuvat materiaalit • Muoviosat • Puu-, muovi- ja/tai metalliosien pinnoitteet • Ftalaatit • Liimat • Pakkausmateriaalit • Kestävyys, korjattavuus, soveltuvuus aiottuun tarkoitukseen ja ergonomia • Polyuretaanivaahdot <p>Kalusteet, joille on myönnetty tyyppi I ympäristömerkki katsotaan vaatimusten mukaisiksi.</p> <p>EU:n GPP kriteerien lisäksi voidaan tarjouspyynnössä asettaa vähimmäisvaatimuksiksi seuraavia vaatimuksia:</p> <p><i>(seuraava sivu)</i></p>	UM ja UE	Kuinka monessa hankinnassa sovellettiin GPP kriteerejä vähimmäisvaatimuksena ja/tai arviointi- ja vertailukriteereinä	UM:n osalta Hal-30:ltä UE:n osalta kestävän kehityksen vuosiraportoinnin muodossa	Toimeenpano aloitetaan vuonna 2013.	Hal-30 / kukin edustusto

OHJELMA

PAPERI

SÄHKÖ

TARJOILU

JÄTTEET

HANKINNAT

MATKUSTAMINEN

KIINTEISTÖT

VIESTINTÄ

HENKILÖSTÖ

Keinot/toimenpiteet ympäristövaikutuksiltaan merkittävässä hankinnoissa	Tavoite koskee UM/UE	Mittarit	Tiedot saadaan	Aikataulu/toteutunut	Vastuutaho
<ul style="list-style-type: none"> Tekstiilit tulee täyttää EU:n ympäristömerkin voimassa olevat ympäristökriteerit tekstiileille. Edellä mainituilla kriteereillä ei tarkoiteta merkinnän ympäristön- tai laadunvalmistukseen ja viranomaismääräyksiin liittyviä kriteerejä. Nahka 'sivutuotteena' elintarviketeollisuudesta. Täytemateriaalit kloorifenoleja (niiden suoloja ja eettereitä), PCB:tä tai orgaanisia tina- yhdisteitä ei saa käyttää tuotteiden ja puolivalmisteiden kuljetuksen tai säilytyksen aikana. Täytemateriaali ei saa sisältää halogenoituja palonestoaineita. Klooriorgaanisia valkaisukemikaaleja ei saa käyttää täytemateriaalin tuotannossa. Formaldehydipäästöjen tulee olla patjoissa (aikuisten) vähemmän kuin 100 ppm. Lasi Lyijylasia, kristallilasia, peililasia, kuituvahvistettua lasia ja / tai laminoitua lasia ei saa käyttää huonekaluissa. Muovit Muoveja, jotka jonkin pohjoismaisen viranomaisen mukaan vaativat erillistä jätteenkäsittelyä poltossa syntyvien erityisten ongelmien johdosta, ei saa käyttää (mm. PVC). Alumiini Jos alumiinin osuus huonekalussa on yli 80 %, alumiiniin on oltava tuotettu pelkästään uusiomateriaalista. Pakkaus on valmistettu kierrätysmateriaalista tai sitä on voitava käyttää useaan kertaan (kuljetussuojat). Pakkaus ei sisällä klooripitoisia muovimateriaaleja. <p><i>(seuraava sivu)</i></p>	UM ja UE	Kuinka monessa hankinnassa sovellettiin GPP-kriteerejä vähimmäisvaatimuksena ja/tai arviointi- ja vertailukriteereinä	UM:n osalta HAL-30:ltä UE:n osalta kestävän kehityksen vuosiraportoinnin muodossa	Toimeenpano aloitetaan vuonna 2013.	HAL-30 / kukin edustusto

OHJELMA

PAPERI

SÄHKÖ

TARJOILU

JÄTTEET

HANKINNAT

MATKUSTAMINEN

KIINTEISTÖT

VIESTINTÄ

HENKILÖSTÖ

Keinot/toimenpiteet ympäristövaikutuksiltaan merkittävässä hankinnoissa	Tavoite koskee UM/UE	Mittarit	Tiedot saadaan	Aikataulu/toteutunut	Vastuutaho
<p>Ympäristönäkökohtia, joita voidaan asettaa tarjouspyynnössä arviointi- ja vertailuperusteiksi:</p> <ul style="list-style-type: none"> Raaka-aine/Kestävän kehityksen mukainen metsänhoito: Todennetusti kestävän kehityksen periaatteiden ja toimenpiteiden mukaisesti hoidetuista metsistä peräisin oleva puutavaran, puukuitujen tai puuhiukkasten prosenttiosuus lopullisessa tuotteessa sillä edellytyksellä, että nämä kriteerit kuvaavat tuotetta ja ovat sen kannalta oleellisia. Kierrätettyjen materiaalien osuus: Kierrätettyjen puuhun perustuvien materiaalien, muovien ja/tai metallin osuus painoprosentteina lopullisesta kalusteesta. <p>Todentaminen:</p> <p>Tarjoajien on esitettävä asianmukaiset asiakirjat, joissa mainitaan kierrätettyjen materiaalien osuus painoprosentteina.</p> <ul style="list-style-type: none"> Luonnonmukaisesti tuotettu puuvilla ja muut luonnonkuidut: Tarjoajien on ilmoitettava painoprosentteina, kuinka suuri osuus tekstiileissä käytetystä puuvillasta tai muista luonnonkuiduista on tuotettu luonnonmukaisesti. Jotta kuitua voitaisiin pitää tällaisena, sen on pitänyt tuottaa asetuksen (EY) N:o 834/2007 mukaisesti. <p>Todentaminen:</p> <p>Tarjoajan on osoitettava käytettyjen kuitujen alkuperä ja niiden tuotannon luonnonmukaisuus esimerkiksi EU:n luomutunnuksella, hyväksytyllä kansallisella luomutunnuksella tai muulla selvityksellä.</p> <ul style="list-style-type: none"> Kierrätetyt kuidut: Tarjoajien on ilmoitettava painoprosentteina, kuinka suuri osa tekstiilistä on valmistettu kierrätetyistä kuiduista, kuten kuiduista, jotka ovat peräisin yksinomaan tekstiili- tai vaatevalmistajien tilkuista tai kulutusjätteestä (tekstiili- tai muusta jätteestä). <p>Todentaminen:</p> <p>Tarjoajan on toimitettava näyttö käyttämiensä kierrätettyjen kuitujen alkuperästä.</p>	UM ja UE	Kuinka monessa hankinnassa sovellettiin GPP-kriteerejä vähimmäisvaatimuksena ja/tai arviointi- ja vertailukriteereinä	UM:n osalta HAL-30:ltä UE:n osalta kestävän kehityksen vuosiraportoinnin muodossa	Toimeenpano aloitetaan vuonna 2013.	HAL-30 / kukin edustusto

OHJELMA

PAPERI

SÄHKÖ

TARJOILU

JÄTTEET

HANKINNAT

MATKUSTAMINEN

KIINTEISTÖT

VIESTINTÄ

HENKILÖSTÖ

Keinot/toimenpiteet ympäristövaikutuksiltaan merkittävässä hankinnoissa	Tavoite koskee UM/UE	Mittarit	Tiedot saadaan	Aikataulu/ toteutunut	Vastuutaho
<p>Palveluhankinnat</p> <p>Siivouspalvelut</p> <p>Ympäristönäkökohtia, joita voidaan asettaa tarjouspyynnössä vähimmäisvaatimuksiksi:</p> <p>– Pohjoismaissa siivouspalvelujen tulee täyttää pohjoismaisen ympäristömerkin voimassa olevat ympäristökriteerit siivouspalveluille. Nämä kriteerit koskevat kemikaaleja ja niiden käyttöä, kuljetuksia ja jätemäärää ja ne on esitetty myöntämisperusteiden luvun ”Mitä Joutsenmerkintään vaaditaan” kohdissa 1–5. Edellä mainituilla kriteereillä ei tarkoiteta merkinnän ympäristön- tai laadunvalmistukseen ja viranomaismääräyksiin liittyviä kriteerejä.</p> <p>Vähimmäisvaatimuksiksi Pohjoismaiden/Euroopan/Pohjois-Amerikan (eli kun Joutsenmerkin kriteerien täyttämisen vaatiminen erilaisista toimintatavoista ja siivousmenetelmistä ym. syistä on erityisen haastavaa) ulkopuolella voidaan asettaa vaatimukseksi paikallisesti siivouspalveluille yleisesti määriteltäviä 1. luokan ympäristömerkin kriteerien vaatimuksia.</p> <p>Mikäli ympäristömerkin kriteerejä ei paikallisesti voida soveltaa, tällöin voidaan asettaa vähimmäisvaatimuksia siivouksessa käytettävien kemikaalien osalta esimerkiksi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ei käytetä klooripitoisia kemikaaleja • Suositaan (paikallisen, tyyppin I) ympäristömerkin saaneita tuotteita / niiden kriteerit täyttäviä tuotteita • Käytetään mikrokuituisia siivousvälineitä, jotka vähentävät annostusta <p>Ympäristönäkökohtia, joita voidaan asettaa tarjouspyynnössä arviointi- ja vertailuperusteiksi:</p> <p>– siivouksessa käytettävien välineiden ja laitteiden ympäristöystävällisyys. Esim. mikrokuutuliiinat ja -pesimet, jotka vähentävät pesuaineiden tarvetta ja siivouksessa käytettävien koneiden energiatehokkuus.</p> <p>– siivouksessa käytettävien kemikaalien ympäristöystävällisyyden (= tyyppin I ympäristömerkki/ sen kriteerit täyttävät).</p> <p>Jos paikallista ympäristömerkkiä ei ole kriteerien määrittämiseksi, käytettävillä kemikaaleilla voidaan etukäteen asettaa ympäristövaatimuksia, tärkeimpänä kloorittomuus.</p>	UM ja UE	Kuinka monessa hankinnassa oli ympäristönäkökohtia vähimmäisvaatimuksena ja/tai arviointi- ja vertailukriteereinä	UM:n osalta HAL-30:ltä UE:n osalta kestävän kehityksen vuosiraportoinnin muodossa	Toimeenpano aloitetaan vuonna 2013.	HAL-30 / kukin edustusto

OHJELMA

PAPERI

SÄHKÖ

TARJOILU

JÄTTEET

HANKINNAT

MATKUSTAMINEN

KIINTEISTÖT

VIESTINTÄ

HENKILÖSTÖ

Keinot/toimenpiteet ympäristövaikutuksiltaan merkittävässä hankinnoissa	Tavoite koskee UM/UE	Mittarit	Tiedot saadaan	Aikataulu/ toteutunut	Vastuutaho
<p>Palveluhankinnat Kuriiri- ja materiaalirahdintapalvelut UM–UE–UM</p> <ul style="list-style-type: none"> – materiaalia rahditaan pinta-/maantiekuljetuksena lentokuljetuksen sijaan aina silloin kun se on aikataulusyistä mahdollista. – lentorahdissa suositaan mahdollisimman suoraa reittiä. – rahdintapalvelujen hankinnassa kuljetuskalustolle asetetaan ympäristökriteerejä vähimmäisvaatimuksiksi / arvioitaviksi kriteereiksi. – taloudellinen ajotapa. – pakkausmateriaalit on valmistettu kierrätetystä materiaalista ja ne kierrätetään uudelleen. <p>Selvitetään myös palveluntarjoajien muita tapoja vähentää päästöjä ja energiankulutusta, ja otetaan ne huomioon.</p>	UM ja UE	Pinta-/maantiekuljetusten suhde lentokuljetuksiin prosentteina Suorien lentojen prosentuaalinen toteutuminen lentokuljetuksissa Asetettiin kuljetuspalvelujen hankinnassa kalustolle ympäristövaatimuksia Kierrätysmateriaaleista valmistettujen pakkausten prosentuaalinen osuus sekä päätyvätkö materiaalit uudelleenkierrätykseen	UM:n osalta Hal-50:ltä UE:n osalta kestävän kehityksen vuosiraportoinnin muodossa	Toimeenpano aloitetaan vuonna 2013.	Hal-50 / kukin edustusto
<p>Kopiopaperit</p> <p>Täyttävät pohjoismaisen tai EU:n ympäristömerkin (tai vastaavan julkisissa hankinnoissa hyväksyttävän ympäristömerkin) voimassa olevat ympäristökriteerit kopio- ja painopapereille.</p> <p>Uusio- ja/tai FSC-merkityn paperin käyttöön siirtyminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> – valitaan kierrätyspaperia, mikäli laitevalmistaja sallii niiden käyttämisen. – käytetään vähemmän pakattua paperitoimitusta (säästää pakkausmateriaalia). 	UM ja UE	Toteuma ministeriö / edustustot	UM:n osalta Hal-30:ltä UE:n osalta kestävän kehityksen vuosiraportoinnin muodossa	Toimeenpano aloitetaan vuonna 2013.	Hal-30 / kukin edustusto
<p>Lamput</p> <p>Käytetään energiansäästölamppuja.</p>	UM ja UE	Toteuma ministeriö / edustustot	UM:n osalta Hal-30:ltä UE:n osalta kestävän kehityksen vuosiraportoinnin muodossa	Toimeenpano aloitetaan vuonna 2013.	Hal-30 / kukin edustusto

OHJELMA

PAPERI

SÄHKÖ

TARJOILU

JÄTTEET

HANKINNAT

MATKUSTAMINEN

KIINTEISTÖT

VIESTINTÄ

HENKILÖSTÖ

Keinot/toimenpiteet hankinnoissa, joiden ympäristövaikutus on vähäisempi, ja jotka ovat myös tärkeitä kokonaistavoitteen saavuttamisessa.	Tavoite koskee UM/UE	Mittarit	Tiedot saadaan	Aikataulu/toteutunut	Vastuutaho
<p>Toimistotarvikkeet</p> <p>Ympäristönäkökohtia, joita voidaan asettaa tarjouspyynnössä vähimmäisvaatimuksiksi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Kierrätysmateriaaleista, valmistettujen tuotteiden valikoima. Vähintään 50% tuotteesta on kierrätysmateriaalia. – kynät ovat uudelleen täytettäviä. – tuotteet täyttävät kyseisessä maassa yleisesti käytettyjen / tunnettujen ympäristömerkin kriteerit. <p>Ympäristönäkökohtia, joita voidaan asettaa tarjouspyynnössä arviointi- ja vertailuperusteiksi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – tuotteiden valmistuksessa käytetyt uusiomateriaalit. – tuotteet ovat biologisesti hajoavia. <p>Käytetään vanhoja kansioita, mappeja ja muita tuotteita uudelleen.</p>	UM ja UE	Kierrätysmateriaalista valmistettujen tuotteiden prosentuaalinen osuus UM:n ja UE:n toimistotarvikevalikoimassa	UM:n osalta Hal-50:ltä UE:n osalta kestävän kehityksen vuosiraportoinnin muodossa	Toimeenpano on aloitettu.	Hal-50 / kukin edustusto
<p>Värikasetit</p> <p>Ministeriössä käytettävät värikasetit täyttävät Joutsenmerkin kriteerit ja edustustoissa käytettävät värikasetit asemamaassa yleisesti käytössä olevan ympäristömerkin kriteerit.</p> <p>Tyhjät värikasetit toimitetaan kierrätykseen.</p>	UM ja UE	Toteuma ministeriö / edustustot	UM:n osalta Hal-50:ltä UE:n osalta kestävän kehityksen vuosiraportoinnin muodossa	Toimeenpano on aloitettu.	Hal-50 / kukin edustusto
<p>Painotuotteet</p> <ul style="list-style-type: none"> – käytettävät painopaperit täyttävät pohjoismaisen tai EU:n ympäristömerkin (tai vastaavan julkisissa hankinnoissa hyväksyttävän ympäristömerkin) voimassa olevat ympäristökriteerit. – painotuotteiden painattaminen uusio- tai FSC-merkitylle paperille. – optimoidaan painosmääriä. 	UM ja UE	Toteuma ministeriö / edustustot	UM:n osalta Hal-50, VKO ja muut painatuksia teettävät yksiköt ja osastot UE:n osalta kestävän kehityksen vuosiraportoinnin muodossa	Toimeenpano on aloitettu.	Hal-50 / VKO / muut painatuksia teettävät yksiköt / kukin edustusto

OHJELMA

PAPERI

SÄHKÖ

TARJOILU

JÄTTEET

HANKINNAT

MATKUSTAMINEN

KIINTEISTÖT

VIESTINTÄ

HENKILÖSTÖ

Keinot/toimenpiteet hankinnoissa, joiden ympäristövaikutus on vähäisempi, ja jotka ovat myös tärkeitä kokonaistavoitteen saavuttamisessa.	Tavoite koskee UM/UE	Mittarit	Tiedot saadaan	Aikataulu/toteutunut	Vastuutaho
Julkaisujen, esitteiden ja painotuotteiden painattamisessa selvitetään painovärien ympäristövaikutukset ja valitaan ympäristöä vähiten kuormittavat vaihtoehdot.	UM ja UE	Toteuma ministeriö / edustustot	UM:n osalta Hal-50, VKO ja muut painatuksia teettävät yksiköt ja osastot UE:n osalta kestävän kehityksen vuosiraportoinnin muodossa	Toimeenpano on aloitetaan vuonna 2013.	Hal-50 / VKO / muut painatuksia teettävät yksiköt / kukin edustusto
Paristot Pyritään käyttämään uudelleen ladattavia paristoja (akkuja). – ei-ladattavista paristoista luovutaan kokonaan.	UM ja UE	Toteuma ministeriö / edustustot	UM:n osalta Hal-50:ltä UE:n osalta kestävän kehityksen vuosiraportoinnin muodossa	Toimeenpano aloitettu.	Hal-50 / kukin edustusto
Monitoimikopiokoneen hankkiminen erillisten laitteiden sijaan Verkkotulostuksen käyttäminen erillisten tulostimien sijaan, kuitenkin tietoturvallisuusvaatimukset huomioon ottaen.	UM ja UE	Toteuma ministeriö / edustustot	UM:n osalta Hal-50:ltä UE:n osalta kestävän kehityksen vuosiraportoinnin muodossa	Toimeenpano on aloitettu.	Hal-50 / kukin edustusto
Erikseen hankittavat siivouksessa käytettävät kemikaalit ovat ympäristömerkittyjä / täyttävät niiden kriteerit, aina kun se on mahdollista.	UM ja UE	Toteuma ministeriö / edustustot	UM:n osalta Hal-30:ltä UE:n osalta kestävän kehityksen vuosiraportoinnin muodossa	Toimeenpano aloitetaan vuonna 2013.	Hal-30 / kukin edustusto

OHJELMA

PAPERI

SÄHKÖ

TARJOILU

JÄTTEET

HANKINNAT

MATKUSTAMINEN

KIINTEISTÖT

VIESTINTÄ

HENKILÖSTÖ

MATKUSTAMINEN

Matkustamisessa otetaan ympäristöasiat huomioon

- Pyrimme valitsemaan ympäristöä vähiten kuormittavan vaihtoehdon ja reitin
- Vähennämme matkustamista
- Lisäämme mahdollisuuksia pitää kokouksia video- ja muina etäneuvotteluina
- Kannustamme henkilöstöä kävelemään, pyöräilemään ja käyttämään joukkoliikennettä

Tavoitteet	2013	2014	2015	2016
Ympäristöä vähiten kuormittava vaihtoehto ja reitti	20 %	30 %	40 %	50 %
Matkustamista vähennetään vuosittain	5 %	7 %	10 %	15 %
(Vähennystavoite lasketaan edellisen toimintavuoden matkojen perusteella)				
Videoneuvottelulaitteet ovat edustustoissa käytössä	60 edustustossa	70 edustustossa	80 edustustossa	Kaikissa edustustoissa
Ministeriössä on riittävä määrä videoneuvottelutiloja	20 neuvotteluhuoneessa	Lisätään käyttöasteen ja tarpeen mukaan		

Matkustamisen vuosien 2017–2020 tavoitteet määritetään ohjelman edistymisen myötä.

Alla on kuvattu keinot ja toimenpiteet, joiden avulla matkustamisesta aiheutuvia ympäristökuormituksia vähennetään. Keinot ja toimenpiteet on priorisoitu kahteen kategoriaan – vaikuttavuudeltaan merkittävät keinot ja tukevat keinot.

Merkittävät keinot/toimenpiteet	Tavoite koskee UM/UE	Mittarit	Tiedot saadaan	Aikataulu/toteutunut	Vastuutaho
Selvitetään henkilöstön liikkuminen kulkutapajakauman selvittämiseksi Selvityksen perusteella saadaan selville nykytila virkamatkojen ja paikallisten työasiamatkojen sekä kodin ja työpaikan välisten matkojen kulkutapajakaumasta. Tietojen perusteella matkustamisen ympäristökuormituksen vähentämistä koskevia tavoitteita tarkennetaan sekä aikataulutetaan tarkemmin.	UM ja UE	Selvitys on tehty a) ministeriössä b) edustustoissa	Virkamatkojen osalta M2-matka-järjestelmästä ja paikallisten työasiamatkojen sekä kodin ja työpaikan välisten matkojen osalta kestävän kehityksen kyselyllä intrassa	Selvitys toteutetaan vuonna 2013.	Virkamatkojen osalta Hal-12 ja paikallisten työasiamatkojen ja kodin ja työpaikan välisten matkojen osalta kestävän kehityksen seurantar ryhmä.

OHJELMA

PAPERI

SÄHKÖ

TARJOILU

JÄTTEET

HANKINNAT

MATKUSTAMINEN

KIINTEISTÖT

VIESTINTÄ

HENKILÖSTÖ

Merkittävät keinot/toimenpiteet	Tavoite koskee UM/UE	Mittarit	Tiedot saadaan	Aikataulu/ toteutunut	Vastuutaho
Selvitetään aina ensin, voidaanko asia hoitaa etäneuvotteluna kuten video-neuvotteluna, puhelinneuvotteluna tai office communicationilla. Etäneuvotteluissa huomioitava aina tietoturvallisuus.	UM ja UE	Asiasta tiedotetaan osastoille, yksiköille ja edustustoille Noudattamisprosentti	Kerran vuodessa henkilöstölle sähköisesti intrassa tehtävästä kestävä kehityksen kyselystä Keskusjärjestelmistä saatavista käyttömääräraporteista	Aktiivinen tiedottaminen aloitetaan vuoden 2013 alussa.	Kestävän kehityksen seurantaryhmä
Sovitaan sopimusmatkatoimiston kanssa vähiten kuormittavat vaihtoehdot ja reitit yleisimpiin matkustuskohteisiin Muihin kohteisiin selvitetään tapauskohtaisesti.	UM ja UE	Vähiten kuormittavia vaihtoehtoja käyttäen tehtyjen matkojen osuus kaikista matkoista. Sopiminen matkatoimiston kanssa.	HAL-12 matkahallinto /AREA	Toimeenpano aloitetaan vuonna 2013.	Hal-12
Ulkomaanhankkeiden hankesuunnitelma sisältää myös yhteydenpitosuunnitelman, jossa on kirjattu miltä osin yhteydenpidossa voidaan käyttää video- tai muuta etäneuvottelua. Sitoutetaan myös hankkeen muut osapuolet suunnitelmaan.	UM	Kuinka monessa hankesuunnitelmassa laadittiin yhteydenpitosuunnitelma ja matkustamista vähennettiin	Ministeriön osastot ja yksiköt	Toimeenpano aloitetaan vuonna 2013.	Ministeriön osastoilta ja yksiköiltä
Julkisen liikenteen matkalippujen ja/tai -korttien hankkiminen henkilökunnan käyttöön työasioihin liittyviä matkoja varten.	UM ja UE	Lippujen ja korttien hankkiminen sekä korttien käyttöaste	Kestävän kehityksen vuosiraportoinnin muodossa UM:n osastoilta ja yksiköiltä ja edustustoilta	Selvitetään vuonna 2013, missä laajuudessa jo käytössä. Toimeenpanoa jatketaan tarvittaessa vuonna 2013.	Kestävän kehityksen seurantaryhmä
Julkisten liikennevälineiden työsuhde-matkalipun tarjoaminen työntekijöille.	UM ja UE	Kuinka moni henkilö hyödyntää mahdollisuutta ministeriössä Mahdollisuuden laajentaminen myös edustustoihin	HAL-12:n tilastoinnista	Selvitetään vuonna 2013, missä laajuudessa jo käytössä ja miten käyttöä voidaan edistää.	Hal-12

OHJELMA

PAPERI

SÄHKÖ

TARJOILU

JÄTTEET

HANKINNAT

MATKUSTAMINEN

KIINTEISTÖT

VIESTINTÄ

HENKILÖSTÖ

Merkittävät keinot/toimenpiteet	Tavoite koskee UM/UE	Mittarit	Tiedot saadaan	Aikataulu/toteutunut	Vastuutaho
Ministeriössä joukkoliikenteen käytön edistäminen HSL:n tarjoamien palveluiden avulla – reittioppaan ja omat lähdöt-palvelun lisääminen intranettiin.	UM	Palvelu on intrassa ja sitä käytetään	Palvelun lisääminen intraan Hal-40 / tietotekniikka Palvelun käyttäminen kerran vuodessa henkilöstölle sähköisesti intrassa tehtävästä kestävästä kehityksen kyselystä	Palvelu on lisätty intraan vuonna 2013.	Hal-40 / tietotekniikka Kestävästä kehityksen seurantaryhmä
Pyöräilyn edistäminen Kiinteistöissä on pyöräilyä tukevat toiminnot kuten riittävät peseytymistilat sekä vaatteiden kuivaustilat ja riittävät pyörien pysäköintipaikat, myös vierailijoille, mahdollisuuksien mukaan katettuina. Työmatkapyöräilyä koskeva kysely. Järjestetään erilaisia pyöräilyä kannustavia kampanjoita.	UM ja UE	Pyöräilyä tukevat toiminnot on järjestetty a) ministeriön kiinteistöissä b) kuinka monessa edustustoissa Työmatkapyöräilyä koskevan kyselyn tulokset	Hal-30:ltä	Toimeenpano aloitetaan vaiheittain resurssien mahdollistamassa laajuudessa vuonna 2013.	Hal-30
Tavoitteita tukevat muut keinot/toimenpiteet	Tavoite koskee UM/UE	Mittarit	Tiedot saadaan	Aikataulu/toteutunut	Vastuutaho
Etätyöskentelymahdollisuuden tarjoaminen henkilökunnalle. Etätyöohjeistuksen laatiminen ja ohjeistuksesta tiedottaminen sekä välineiden ja laitteistoiden päivittäminen tarpeen mukaan sellaisiksi, että etätöiden tekeminen on mahdollista. Etätyötä kokeilemaan kannustavana toimenpiteenä Liikkujan viikolla syyskuussa pidettävään Etätyöpäivään osallistuminen.	UM ja UE	Etätyöskentelymahdollisuuden toteutumistasesta Ohjeistus on laadittu ja työvälineet soveltuvat etätyökäyttöön	Hal-11:n tilastoinnista	Selvitykset etätyöskentelymahdollisuuden lisäämisestä laaditaan vuonna 2013. Selvitysten perusteella päätettävien etätyöskentelymahdollisuuksien lisääminen vaiheittain vuodesta 2014 alkaen.	Hal-11

OHJELMA

PAPERI

SÄHKÖ

TARJOILU

JÄTTEET

HANKINNAT

MATKUSTAMINEN

KIINTEISTÖT

VIESTINTÄ

HENKILÖSTÖ

Tavoitteita tukevat muut keinot/ toimenpiteet	Tavoite koskee UM/UE	Mittarit	Tiedot saadaan	Aikataulu/ toteutunut	Vastuutaho
Kokousten ja seminaarien järjestäminen mahdollisuuksien mukaan paikkoihin, joihin pääsee helposti joukkoliikennevälineillä.	UM ja UE	Asiasta tiedotetaan osastoille, yksiköille ja edustustoille. Noudattamisprosentti	Kerran vuodessa henkilöstölle sähköisesti intrassa tehtävästä kestävä kehityksen kyselystä	Aktiivinen tiedottaminen aloitetaan vuoden 2013 alussa.	Kestävä kehityksen seurantar ryhmä
Yhteiskuljetuksen järjestäminen tarvittaessa osaston, yksikön tai edustuston järjestämiin tilaisuuksiin.	UM ja UE	Asiasta tiedotetaan osastoille, yksiköille ja edustustoille. Noudattamisprosentti	Kerran vuodessa henkilöstölle sähköisesti intrassa tehtävästä kestävä kehityksen kyselystä	Aktiivinen tiedottaminen aloitetaan vuoden 2013 alussa.	Kestävä kehityksen seurantar ryhmä
Kilometrikorvausten maksaminen polkupyörällä kuljetuista työasiamatkoista. Henkilökunnan käyttöön hankitaan asiointipyöriä.	UM ja UE	Saadaan korvauksen piiriin UH:ssa Asiointipyörien hankinta a) ministeriössä b) kuinka monessa edustustossa Kilometrimäärä	Korvausasia ja asiointipyörien hankkiminen Hal-10 / hallintopalvelujen ja ministeriön johto	Selvitys ja esitys vuonna 2013.	Hal-10
Julkisen liikenteen matkalipun sekä tulo-ohjeiden sisällyttäminen kokous- tai seminaarikutsuun.	UM ja UE	Matkalipun maksamiselle saadaan hyväksyntä UH:ssa Tulo-ohjeiden sisällyttämisestä kutsuun tiedotetaan osastoille, yksiköille ja edustustoille Noudattamisprosentti	Matkalipun maksaminen TAS-10/hallintopalvelujen ja ministeriön johto Tulo-ohjeet kerran vuodessa henkilöstölle sähköisesti intrassa tehtävästä kestävä kehityksen kyselystä	Aktiivinen tiedottaminen aloitetaan vuoden 2013 alussa.	TAS-10 Kestävä kehityksen seurantar ryhmä
Julkisilla kulkuvälineillä tai pyörällä saapumisohjeiden laittaminen organisaation internetsivuille ja vierailukutsujen yhteyteen.	UM ja UE	Asiasta tiedotetaan osastoille, yksiköille ja edustustoille Noudattamisprosentti	Kerran vuodessa henkilöstölle sähköisesti intrassa tehtävästä kestävä kehityksen kyselystä	Aktiivinen tiedottaminen aloitetaan vuoden 2013 alussa.	Kestävä kehityksen seurantar ryhmä
Työntekijöiden ohjeistaminen suosimaan ekotaksi-tunnuksen saaneita takseja tai tilatakseja mahdollisuuksien mukaan työasiamatkoilla.	UM ja UE	Asiasta tiedotetaan osastoille, yksiköille ja edustustoille. Noudattamisprosentti	Kerran vuodessa henkilöstölle sähköisesti intrassa tehtävästä kestävä kehityksen kyselystä	Aktiivinen tiedottaminen aloitetaan vuoden 2013 alussa.	Kestävä kehityksen seurantar ryhmä

OHJELMA

PAPERI

SÄHKÖ

TARJOILU

JÄTTEET

HANKINNAT

MATKUSTAMINEN

KIINTEISTÖT

VIESTINTÄ

HENKILÖSTÖ

Tavoitteita tukevat muut keinot/ toimenpiteet	Tavoite koskee UM/UE	Mittarit	Tiedot saadaan	Aikataulu/ toteutunut	Vastuutaho
Virkistys- ja kokousmatkojen järjestäminen lähiseudun kohteisiin.	UM ja UE	Asiasta tiedotetaan osastoille, yksiköille ja edustustoille. Noudattamisprosentti	Kerran vuodessa henkilöstölle sähköisesti intrassa tehtävästä kestävästä kehityksen kyselystä	Aktiivinen tiedottaminen aloitetaan vuoden 2013 alussa.	Kestävästä kehityksen seurantarayhmä
Taloudellisen ajotavan kurssin järjestäminen autonkuljettajille sekä mahdollisuuksien mukaan myös työntekijöille.	UM ja UE	Kurssi on järjestetty a) ministeriön autonkuljettajille b) kuinkin monelle edustuston autonkuljettajalle	UM:n osalta Hal-50 UE:n osalta kestävästä kehityksen vuosiraportoinnin muodossa	Ministeriön autonkuljettajat ovat käyneet kurssin viimeistään vuonna 2014 ja edustustojen autonkuljettajat viimeistään 2015.	Hal-50 / kukin edustusto

OHJELMA

PAPERI

SÄHKÖ

TARJOILU

JÄTTEET

HANKINNAT

MATKUSTAMINEN

KIINTEISTÖT

VIESTINTÄ

HENKILÖSTÖ

KIINTEISTÖT

Kiinteistöissä, toimitiloissa, virka- ja lähetetyn henkilökunnan asunnoissa otetaan energiatehokkuus ja ympäristöasiat huomioon

- Emme lämmitä tai jäähdytä tilojamme tarpeettomasti
- Hyödynnämme aurinko- ja tuulienergiaa, maalämpöä ja muita uusiutuvia energiamuotoja
- Hankimme uusiutuvalla energialla tuotettua sähköä kiinteistöillemme, jos sitä on saatavilla
- Valitsemme kestävän kehityksen mukaisia ja ympäristöystävällisiä materiaaleja
- Hankimme kiinteistöjä ja toimitiloja sijainnin ja liikkumisen näkökulmat huomioiden

Seuraavassa on kuvattu keinot ja toimenpiteet, joiden avulla kiinteistöistä, toimitiloista, virka-asunnoista ja lähetetyn henkilökunnan asunnoista aiheutuvia ympäristökuormituksia vähennetään.

Tavoitteet	2013	2014	2015	2016
Yhteistuotannolla tuotettua energiaa, aurinko- ja tuulienergiaa, maalämpöä tai muita uusiutuvia energiamuotoja hyödynnetään	3 kohteessa	6 kohteessa	8 kohteessa	10 kohteessa
Energiamuodon valinnassa tehdään aina myös primäärienergiatarkastelu, sillä todellinen vaikutus CO ₂ -päästöihin vaihtelee tapauskohtaisesti. Uusiutuvan energian lisäämisperiaate kuvataan tarkemmin ulkoasiainhallinnon kiinteistöstrategiassa.				
Uusiutuvalla energialla tuotettua sähköä hankitaan	3 kohteessa	10 kohteessa	20 kohteessa	30 kohteessa
Kestävän kehityksen mukaisia ja ympäristöystävällisiä materiaaleja valitaan korjaus- ja uudisrakennushankkeissa	3 hankkeessa	5 hankkeessa	7 hankkeessa	10 hankkeessa
Lisäämme kiinteistöjen ja toimitilojen energia- ja tilatehokkuutta ja otamme uusien tilojen hankinnassa myös sijainnin ja kestävän liikkumisen näkökulmat huomioon		3 kohteessa	5 kohteessa	10 kohteessa

Energiatehokkuuden parantamiseksi laaditaan nykyisen energiankäytön tehostamissuunnitelma. Tilatehokkuustavoitteet ja kestävän liikkumisen näkökulmien huomioiminen konkretisoidaan esimerkkien avulla.

Vuosien 2017–2020 tavoitteet määritetään ohjelman edistymisen myötä.

OHJELMA

PAPERI

SÄHKÖ

TARJOILU

JÄTTEET

HANKINNAT

MATKUSTAMINEN

KIINTEISTÖT

VIESTINTÄ

HENKILÖSTÖ

Merkittävät keinot/toimenpiteet	Tavoite koskee UM/UE	Mittarit	Tiedot saadaan	Aikataulu/ toteutunut	Vastuutaho
<p>Selvitetään kiinteistöjen, toimitilojen ja virka-asuntojen nykyinen energian kulutus (lämpö ja sähkö).</p>	UM ja UE	Kuinka monesta kohteesta selvitys on tehty	Hal-30:ltä	Selvitykset aloitetaan vuonna 2013. Selvitykset käynnistetään ensimmäiseksi suurimmissa omistuskiinteistöissä.	Hal-30
<p>Laaditaan kiinteistöjen, toimitilojen ja virka-asuntojen energiatehokkuussuunnitelma, jossa mm. seuraavat toimenpiteet ja tavoitteet konkretisoidaan:</p> <p>a) Energiatehokkuustavoitteiden määrittely nykyiseen kulustasoon nähden.</p> <p>b) Energiankulutuksen seuranta ja kulutuksen jakaantuminen. Tavoitteena on vuosi-/kuukausittainen kulusseuranta mahdollisimman monessa kohteessa.</p> <p>c) Energiakatselmusmallin teettäminen soveltavin osin mahdollisimman moneen kiinteistöön ja tehostamishotusten tekeminen (soveltamismalli laaditaan tyypikiinteistöihin).</p> <p>d) Määritetään katselmuksen sisältöön keskeisten LVIS-laitteiden ja järjestelmien tehostamisperiaatteet.</p> <p>e) Kuvataan tilatehokkuuden parantamisen tavoite olemassa olevassa kiinteistöissä ja laaditaan parantamisesta konkreettinen malliesimerkki.</p>	UM ja UE	<p>Kuinka monesta omistuskiinteistöistä suunnitelma on laadittu</p> <p>Kuinka monesta vuokra-kiinteöstä, jossa asia kuuluu vuokranantajalle</p> <p>a) aloite vuokranantajalle on tehty</p> <p>b) suunnitelma on laadittu</p> <p>Kuinka monesta omistus- tai vuokratilasta, jossa ko. asia kuuluu vuokranantajalle tai taloyhtiölle</p> <p>a) aloite vuokranantajalle tai taloyhtiölle on tehty</p> <p>b) suunnitelma on laadittu</p>	Hal-30:ltä	<p>Laatiminen aloitetaan vuonna 2013.</p> <p>Laaditaan ensimmäiseksi suurimmissa omistuskiinteistöissä.</p>	Hal-30

OHJELMA

PAPERI

SÄHKÖ

TARJOILU

JÄTTEET

HANKINNAT

MATKUSTAMINEN

KIINTEISTÖT

VIESTINTÄ

HENKILÖSTÖ

Merkittävät keinot/toimenpiteet	Tavoite koskee UM/UE	Mittarit	Tiedot saadaan	Aikataulu/ toteutunut	Vastuutaho
<p>Laaditaan kiinteistöjen ylläpidon ja rakentamisen hankintaohje, jossa seuraavat toimenpiteet ja tavoitteet konkretisoidaan:</p> <p>a) Rakennusten energiatehokkuusdirektiivin ja rakentamismääräyksien noudattaminen.</p> <p>b) EU:n GPP kriteerejä ”Construction” urakoitsijoita, suunnittelijoita, energiatehokkuutta, rakennusmateriaaleja ja vettä säästäviä vesikalusteita koskevia vähimmäisvaatimuksia ja arviointikriteerejä sekä sopimusehtoihin sisällytettävien klausuulien soveltaminen.</p> <p>c) Yhteistuotantoon perustuvan energian, aurinko- ja tuulienergian, maalämmön sekä muun uusiutuvan energian käytön huomioon ottaminen nykyisin käytössä olevissa tiloissa ja uusien vuokratilojen hankinnassa (myös vihreä sähkö).</p> <p>d) Ympäristöluokituksen ja ympäristömerkittyjen / niiden kriteerit täyttävien tuotteiden ja palvelujen hyödyntäminen.</p> <p>e) Määritetään esimerkin avulla kestävä liikumisen näkökulman huomioon ottaminen kiinteistöjen, toimitilojen, virka- ja lähetetyn henkilökunnan asuntojen valinnassa.</p>	UM ja UE	Hankintaohje on laadittu osana UH:n kiinteistöstrategiaa	Hal-30:ltä	Laatiminen aloitetaan vuonna 2103.	Hal-30

OHJELMA

PAPERI

SÄHKÖ

TARJOILU

JÄTTEET

HANKINNAT

MATKUSTAMINEN

KIINTEISTÖT

VIESTINTÄ

HENKILÖSTÖ

VIESTINTÄ

Viestinnällä on keskeinen rooli kestävän kehityksen tavoitteiden onnistumisessa ja ulkoasiainhallinnon julkisuuskuvan muodostamisessa.

- Viestimme ympäristöasioista aktiivisesti ja vuorovaikutteisesti
- Tuemme oikea-aikaisella, laadukkaalla ja kannustavalla viestinnällä asetetun päämäärän ja tavoitteiden saavuttamista
- Viestintä on vuorovaikutteista

Keinot/toimenpiteet	Tavoite koskee UM/UE	Mittarit	Tiedot saadaan	Aikataulu/toteutunut	Vastuutaho
Ympäristöviestintäsuunnitelman laatiminen ulkoista ja sisäistä tiedottamista varten. Viestintäsuunnitelmassa muun muassa <ul style="list-style-type: none"> • Tiedottaminen vaiheistetaan ja kohdistetaan suunnitelman eri vaiheiden mukaan (käyttöönotto, toteutus, seuranta, raportointi, jne.) sekä eri kohderyhmien että toiminnallisuuksien mukaan. • Ympäristöohjelman käyttöönotto-vaiheessa viestitään laajasti ja yleisesti. • Viestintää myös toiminnallistetaan esim. kohdennetuilla kampanjoilla – teemapäivät ja -viikot, mm. Energiansäästöviikko, Liikkujan viikko. 	UM ja UE	Suunnitelma on laadittu	VKO	Viestintäsuunnitelma on laadittu 2012.	VKO
Organisaation ympäristöasioista tiedottaminen yhteisöviestinnän keinoin.	UM ja UE	Missä eri medioissa ja tilaisuuksissa tiedottamista on tehty	VKO UE:n osalta kestävän kehityksen vuosiraportoinnin muodossa	Aktiivinen tiedottaminen aloitetaan vuonna 2013.	VKO / kukin edustusto

OHJELMA

PAPERI

SÄHKÖ

TARJOILU

JÄTTEET

HANKINNAT

MATKUSTAMINEN

KIINTEISTÖT

VIESTINTÄ

HENKILÖSTÖ

Keinot/toimenpiteet	Tavoite koskee UM/UE	Mittarit	Tiedot saadaan	Aikataulu/ toteutunut	Vastuutaho
Tiedotustilaisuuksien järjestäminen henkilökunnalle organisaation ympäristöjohtamisasioista.	UM ja UE	Tilaisuuksien järjestämisen toteuma	VKO UE:n osalta kestävän kehityksen vuosiraportoinnin muodossa	Aktiivinen tiedottaminen aloitetaan vuonna 2013.	VKO / kukin edustusto
Tarvittavien ympäristöohjeiden ja -muistilappujen laatiminen ja esille laittaminen.	UM ja UE	Toteuma	Hal-11, Hal-12, Hal-13, Hal-30, Hal-41, Hal-42, Hal-44 ja Hal-50 vastuualueidensa osalta UE:n osalta kestävän kehityksen vuosiraportoinnin muodossa	Ministeriön osalta toteutettu vuonna 2013. UE:ssa aloitetaan vuonna 2013.	Hal-11, Hal-12, Hal-13, Hal-30, Hal-41, Hal-42, Hal-44 ja Hal-50 vastuualueidensa osalta / kukin edustusto
Kestävän kehityksen vinkkien välittäminen henkilökunnalle.	UM ja UE	Toteuma	Kestävän kehityksen seurantaryhmä	Aloitetaan vuonna 2013.	Kestävän kehityksen seurantaryhmä

OHJELMA

PAPERI

SÄHKÖ

TARJOILU

JÄTTEET

HANKINNAT

MATKUSTAMINEN

KIINTEISTÖT

VIESTINTÄ

HENKILÖSTÖ

HENKILÖSTÖ

Henkilöstön kouluttaminen toimimaan kestävän kehityksen mukaisesti on ehdottomasti tärkein asia tavoitteiden saavuttamisessa

Keinot/toimenpiteet	Tavoite koskee UM/UE	Mittarit	Tiedot saadaan	Aikataulu/ toteutunut	Vastuutaho
Ympäristöasiat osana uusien työntekijöiden perehdyttämiskoulutusta.	UM ja UE	Toteuma	Hal-14 UE:n osalta kestävän kehityksen vuosiraportoinnin muodossa	Toimeenpano aloitetaan vuonna 2013.	Hal-14 / kukin edustusto
Ympäristökoulutustilaisuuksien järjestäminen henkilökunnalle. Edustustoissa myös asemaasta palkatuille.	UM ja UE	Toteuma	Hal-14, Hal-30, Hal-41, Hal-42, Hal-44 ja Hal-50 vastuualueidensa osalta UE:n osalta kestävän kehityksen vuosiraportoinnin muodossa	Toimeenpano aloitetaan vuonna 2013.	Hal-14, Hal-30, Hal-41, Hal-42, Hal-44 ja Hal-50 / kukin edustusto
Henkilöstön ohjeistaminen vastaamaan intrassa / Tynnessä ympäristökyselyyn vuosittain.	UM ja UE	Toteuma	Kestävän kehityksen seurantar ryhmä	Toimeenpano aloitetaan vuonna 2013.	Kestävän kehityksen seurantar ryhmä
Ympäristötietoiskujen järjestäminen osasto- ja yksikkökokouksiin tai muihin vastaaviin tilaisuuksiin.	UM ja UE	Toteuma	Kestävän kehityksen seurantar ryhmä	Toimeenpano aloitetaan vuonna 2013.	Kestävän kehityksen seurantar ryhmä
Aloitelaatikon käyttöönotto.	UM ja UE	Aloitelaatikat perustettu	UM:n osalta kestävän kehityksen seurantar ryhmä UE:n osalta kestävän kehityksen vuosiraportoinnin muodossa	Toimeenpano aloitetaan vuonna 2013.	Kestävän kehityksen seurantar ryhmä / kukin edustusto
Toimintamallin kehittäminen aloitteiden käsittelylle ja toimeenpanolle.	UM ja UE	Toimintamalli kehitetty ja käytössä	UM:n osalta kestävän kehityksen seurantar ryhmä UE:n osalta kestävän kehityksen vuosiraportoinnin muodossa	Mallin kehittäminen aloitetaan vuonna 2013.	Kestävän kehityksen seurantar ryhmä / kukin edustusto

OHJELMA

PAPERI

SÄHKÖ

TARJOILU

JÄTTEET

HANKINNAT

MATKUSTAMINEN

KIINTEISTÖT

VIESTINTÄ

HENKILÖSTÖ

Keinot/toimenpiteet	Tavoite koskee UM/UE	Mittarit	Tiedot saadaan	Aikataulu/toteutunut	Vastuutaho
Toimiston käytännöllisyyden ja viihtyvyyden parantaminen uudelleenjärjestelyillä esim. tyytyväisyyskyselystä ja/tai aloitteista saatujen ideoiden perusteella.	UM ja UE	Toteuma	UM:n osalta kestävän kehityksen seurantaryhmä UE:n osalta kestävän kehityksen vuosiraportoinnin muodossa	Käynnistetään vuonna 2013.	Kestävän kehityksen seurantaryhmä / kukin edustusto
”Leikkimielisten” kilpailujen järjestäminen osastojen, yksikköjen ja edustustojen välille. Voittamisesta palkitaan.	UM ja UE	Toteuma	UM:n osalta kestävän kehityksen seurantaryhmä UE:n osalta kestävän kehityksen vuosiraportoinnin muodossa	Käynnistetään vuonna 2013.	Kestävän kehityksen seurantaryhmä / kukin edustusto